

7a Maya, co filmy bręcita

napisała *Oksana Łuszczewska*
narysowała *Ołena Wasina*

Warsztaty Kultury
Lublin 2025

Oksana Łuszczewska – ukraińska pisarka, autorka 60 książek dla dzieci i młodzieży, tłumaczka, badaczka literatury, członkini ukraińskiego PEN Clubu. Obroniła pracę doktorską na Uniwersytecie Georgii w USA, gdzie też wykładała literaturę dla dzieci. Tworzyła przeglądy tłumaczonych książek dla amerykańskiej sekcji IBBY, pisała o ukraińskiej literaturze dla dzieci do „IBBY European Newsletter”. Autorka libretto musicalu *Mysz Szusza Show*. Jej książki są wydawane w Ukrainie, USA, Wielkiej Brytanii, Finlandii, Niemczech, Szwecji, Polsce, Zwycięzcy licznym konkursów literackich i nagród, w tym konkursu poetyckiego Of Earth and Sky (2020). W 2017 roku jej opowieść *Wiatr spod słońca* trafiła na listę Białych Kruków Międzynarodowej Biblioteki Książek dla Dzieci i Młodzieży w Monachium, a brytyjskie wydanie jej książki *Cicha noc, mój astronauta* weszło do piątki najlepszych książek 2024 roku według „The Financial Times”. Założycielka i kuratorka grupy kreatywnej „STORY+JA”, wykłada kursy creative writing.

Wira Romanyszyn – doktor nauk humanistycznych, absolwentka Państwowego Uniwersytetu Pedagogicznego im. Iwana Fanki w Drohobyczu, lektorka języka polskiego jako obcego, tłumaczka. W latach 2004–2019 pracowniczka Polonistycznego Centrum Naukowo-Informacyjnego im. Igora Menioka Uniwersytetu w Drohobyczu. W latach 2008–2016 koordynatorka współpracy międzynarodowej Stowarzyszenia Artystycznego „Alter”. Stypendystka Kasy im. Józefa Mianowskiego (2010) oraz programu „Gaude Polonia” MKiDN RP (2014).

Wykorzystajmy ten czas na magię...

Maya Deren, wiersz Geneza

Prawdziwe oko nocy

W oddali dobiegał coraz bardziej wyraźny stukot kopyt. W powozie siedziały trzy osoby otulone mgłą, która z wolna zmieniała się w poranny deszcz.

Kijowskie uliczki huczały i wirowały. Odgłos rżenia koni unosił się nad dachami otwartych domów i sklepów. Tu i ówdzie paliły się stragany. Ogień podkładano nocą.

– Kto jest w powozie?! – warknął mężczyzna w wojskowym mundurze. W rękach trzymał nahajkę.

– Swoi! Wieziemy zaopatrzenie do kwatery głównej – ni to zarechotał, ni to odwarknął woźnica w mundurze.

– Objeżdżaj plac, tam hulają nasi! – machnął ręką wojskowy. Gdzieś rozległ się krzyk i żołnierz rzucił się w jego stronę.

Wóz płynął niczym punkcik we mgle. Szybko do celu. Na drugą stronę ziemi.

– Miasto przechodzi z rąk do rąk. – Woźnica otarł czoło rękawem. – Te łapy zabiorą wszystko, zobaczysz, Mario. Oni

sporządzają „listy żydowskie”. Niebezpiecznie będzie tutaj zostać. Wio! – Poganiał konia. – Naukowe artykuły zostały zniszczone. Karty pacjentów zniszczone – powiedział gorączkowo. – Jedna walizka, jeden człowiek...

– Ma-j-ja-a-u – unosiło się spod stóp.

– Cicho! Cisza! – Mężczyzna zerknął na toboły. – Żołnierze przed nami...

– Ma-j-ja-a-u. – Nie cichła walizka trzymana przez młodszą uciekinierkę. – Ma-j-ja-a-u...

– Nie zdradz nas. – Dziecięca ręka delikatnie pukała w walizkę. – Jeszcze troszeczkę!

– Cicho! Proszę mnie słuchać. – Mężczyzna podniósł bagaże. – Na peron! – Wziął dziewczynkę z walizką na plecy i podał rękę drżącej kobiecie. Ruszyli w stronę pociągu, ciesząc się ostatnim przebłytkiem nadziei.

Sieci popołudnia

Stukot kół nużył i usypiał. Za oknami zęgały ich całkowicie zrujnowane budynki. Wśród gruzów chłopcy poszukiwali skarbów: drobnych monet, wypatroszonych zabawek, zegarków... Dochodziły do siebie połamane, zwęglone drzewa, pod nimi bawiły się wróble. Mgła już dawno się rozproszyła, słońce świeciło w oczy, rzucając cienie. Uśmiechnięta dziewczynka zmrużyła oczy w tej jasności i poczuła ulgę, że plan ojca się powiódł.

– Pamiętajcie – powiedział wyczerpany mężczyzna do kobiety i dziecka. Teraz już był bez munduru. – Od teraz jesteśmy Derenami, a nie Derenkowskimi. Tak będzie łatwiej.

– A co z imionami? – szepnęła kobieta.

– Salomon! Maria! I... i... Eleonora. – Tata położył zmęczoną dłoń na kręconych włosach dziewczynki.

– Nie, lepiej Maya – odpowiedziała dziewczynka. – Tak nazywa mnie moja kotka. – Ma-j-ja-a-u.

Walizka była otwarta, a kotka spokojnie spała na kolanach dziewczynki.